

Poznań, dnia 1 czerwca 2009r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Szucha 12a
00-918 Warszawa 7

Skarżący: P _____ S.A. w W _____, ul. _____
, W _____, zastępowane przez: radcę prawnego Katarzynę Kierską,
Kancelaria Radcy Prawnego Radosław Śwital, ul. Strzelecka 32/6, 61-846
Poznań, wpis na listę radców prawnych nr Pz - 2292.

Sygn. akt Ts 93/09

Pismo skarżącego

W imieniu skarżącego, pełnomocnictwo w aktach sprawy, w odpowiedzi na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 maja 2009r., doręczone w dniu 25 maja 2009:

1. Przesyłam jako załącznik odpis z KRS skarżącego;
2. Wskazuję, że zaskarżony przepis art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2007 r. Nr 11 poz. 74 ze zm.) narusza w związku z art. 2 Konstytucji ustrojowe zasady:
 - zasadę pewności prawa,
 - zasadę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa,
 - zakaz retroakcji prawa,prowadząc w konsekwencji do naruszenia art. 84 Konstytucji w zw. z art. 217 Konstytucji, co z kolei skutkuje naruszeniem art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji czyli naruszenia **prawa własności skarżącego**.

Zgodnie z art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1 przepisu, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Ani w powyższym przepisie ani w żadnym innym przepisie ustawy systemowej nie określono ram czasowych odpowiedzialności płatnika składek, co należy uznać za istotny brak precyzji przepisów prawnych, powodujący ich niejasność. Na podstawie powyższego przepisu można co prawda skonstruować normę prawną, jednakże nie jest ona precyzyjna, gdyż skutek niewskazywania terminu odpowiedzialności płatnika składek lub innego podmiotu utrwała stan niepewności prawnej płatnika składek. Odpowiedzialność płatnika składek jest nieograniczona w żaden sposób w czasie i może sięgać nawet 20, 30, 40 lat wstecz. Sytuacja taka jest sprzeczna z ogólną cechą systemu prawnego, że roszczenia majątkowe objęte są terminami давności powodującymi bądź ich nieistnienie lub też niemożność dochodzenia, co ma między innymi na celu realizację pewności obrotu gospodarczego i pewności prawa.

W konsekwencji skarżony przepis podważa zaufanie obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. „*Teoretycznie wyróżnione i nazwane zasady na tle konkretnych stanów faktycznych splatają się ze sobą; niejasność przepisu w praktyce oznacza niepewność sytuacji prawnej adresata normy i pozostawienie jej ukształtowania organom stosującym prawo*” - stwierdził Trybunał w wyroku z dnia 20 listopada 2002 r. K. 41/2002 (OTK ZU 2002/6A poz. 83). Naruszone zostało, dające się ustalić w świetle art. 2 w związku z art. 84, konstytucyjne prawo płatnika składek do tego, aby jego odpowiedzialność - w tym wypadku w zakresie zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń - była precyzyjnie unormowana. Taki stan normatywny oznacza zarazem naruszenie zasady przyzwoitej legislacji oraz bezpieczeństwa prawnego obywatela, a przez to naruszenie zasady ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, tj. zasad tkwiących w fundamentalnej zasadzie demokratycznego państwa prawnego, zawartej w art. 2 Konstytucji.

Bowiem o ile z art. 84 Konstytucji wynika obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie, o tyle istotnym jest aby płatnik składek znał dokładną treść i wysokość ciężających na nim obowiązków daninowych w chwili zajścia zdarzeń powodujących powstanie takiego obowiązku.

W niniejszej sprawie o obowiązku zwrotu kwoty określonej orzeczeniem Sądu rozstrzygnięto na podstawie przepisów z 1998r., mając za podstawę zdarzenia obejmujące okres od .08 do .12.1989r. i od dnia .01 do .03.1990r.

Zatem o odpowiedzialności płatnika składek rozstrzygnięto w 18 lat po zdarzeniu mogącym stanowić podstawę tej odpowiedzialności. W dacie więc wystawienia przez płatnika składek świadectwa pracy pracownikowi nie obowiązywał przepis, na podstawie którego orzeczono i można orzekać w sposób nieograniczony w czasie o obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia. Powyższe więc prowadzi do naruszenia zasady niedziałania prawa wstecz, która stanowi jeden z podstawowych standardów państwa prawnego, zapewniających ochronę godności i autonomii jednostki. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, zasada ta zakazuje stanowienia norm prawnych znajdujących zastosowanie do stosunków prawnych i sytuacji prawnych, które istniały przed wejściem w życie tych norm. Zatem datą graniczną stosowania przepisów ustawy systemowej w myśl rozumienia powyższej zasady jest dzień wejścia w życie ustawy systemowej z 1998r.

Niezależnie od powyższego wymaga wskazania, iż obowiązek zwrotu przez płatnika składek lub jego następcę prawnego wypłaconych pracownikowi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczeń stanowi w istocie rzeczy sankcję administracyjną. Przyjmuje się, że roszczenie związane z art. 84 ust. 6 ustawy systemowej ma mieszany charakter i z jednej strony stanowi ono surogat naprawienia szkody, z drugiej strony stanowi zobowiązanie publicznoprawne – wymiar w formie władczej decyzji organu rentowego. Jednakże co do zasady ma na celu penalizację działania płatnika składek polegającego na podaniu nieprawdziwych danych – w niniejszej sprawie podanie nieprawdziwych danych sprowadza się do nie zawarcia danych dotyczących urlopu bezpłatnego pracownika w świadectwie pracy.

Skutkiem tej sankcji jest ograniczenie przysługującego podmiotowi prawa własności, a to przez uszczuplenie należących doń zasobów majątkowych. Nałożenie obowiązku uiszczania przez płatnika składek składek na ubezpieczenie

społeczne, w tym sankcji, za dokonaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłatę świadczeń w wyższej wysokości wskutek nieprawdziwych danych oznacza ingerencję w prawo dysponowania środkami pieniężnymi należącymi do majątku osoby obciążonej tymi obowiązkami. W niniejszej sprawie będzie prowadzić do umniejszenia substancji tego majątku.

Zaskarżona regulacja godzi w prawo własności, które może być ograniczone ustawą, ale tylko w zakresie w jakim nie zostanie naruszona istota („nienaruszalny rdzeń”) tego prawa. Artykuł 64 ust 1, 2 i 3 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia, które podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej, zaś własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. W niniejszej sprawie w efekcie zastosowania przepisu ustawy systemowej z pominięciem zakazu retroaktywności następcą prawnym płatnika składek dozna uszczerbku w swoim majątku, gdyż na podstawie zastosowania skarżonego przepisu będzie obowiązany do zapłaty na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty złotych wraz z odsetkami, kosztem swojego majątku.

Artykuł 2 ustawy zasadniczej stanowi, że Rzeczpospolita jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Z kolei art. 31 ust. 3 Konstytucji określa szczegółowo, w jakich przypadkach i na jakich warunkach dopuszczalne jest wprowadzenie ograniczeń w zakresie korzystania z praw konstytucyjnych. Z powołanych przepisów wynikają zasady sprawiedliwości, zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz proporcjonalności, czyli zakazu nadmiernej ingerencji w sferę praw i wolności jednostki. Nakładanie szeroko rozumianych ciężarów publicznych i konieczność ich zapłaty, jest ingerencją w sferę chronioną konstytucyjnie. Nie ulega wątpliwości, że ponoszenie ciężarów i świadczeń publicznych ogranicza prawo do korzystania z własności, jak również do czerpania z niej godziwych pożytków. Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie w wyroku z 20 listopada 2002 r. *„ciężary i świadczenia publiczne z samej definicji stanowią ograniczenie korzystania z wolności i praw (...) nakładanie przez władze publiczne ciężarów publicznych, świadczeń i podatków, jest rodzajem traktowania adresatów tych obciążeń. Tak więc przepisy Konstytucji mówiące o granicach, w jakich musi się mieścić ograniczenie praw i wolności wyznaczają też granicę konstytucyjności w nakładaniu ciężarów publicznych”* (wyrok Trybunału Konstytucyjnego, sygn. akt K. 41/2002). W końcu stwierdzić należy, że stanowienie ciężarów publicznoprawnych w sposób dowolny nie może mieć miejsca, zwłaszcza że w konsekwencji naruszenia ustrojowych zasad demokratycznego państwa prawa naruszają one także chronione przez Konstytucję prawo własności.

Katarzyna Kierska
Radca prawny

Załączniki:

1. 4 odpisy pisma (w sumie 5 egzemplarzy)
2. aktualny odpis z KRS skarżącego